

Громадянське виховання студентів як один із напрямів роботи у вищому навчальному закладі

Л.В.КОХАН

Харківська національна академія міського господарства

Включення України у загальносвітові політичні, соціально-економічні і культурні процеси, залучення її до європейської інтеграції, зокрема в освіті, визначають питання громадянського виховання важливим аспектом державної освітньої політики, а також педагогічної теорії і практики.

Одним із основних принципів державної політики в галузі освіти в Законах України „Про освіту” та „Про вищу освіту” визначено виховання громадянськості й любові до Вітчизни як важливих якостей майбутніх громадян.

Оскільки мета громадянської освіти передбачає формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що має культурологічні засади і є фундаментальною духовно-моральною якістю, світоглядною й психологічною характеристикою особистості, викладач як суб’єкт і організатор процесу громадянського виховання повинен володіти відповідним рівнем громадянської компетентності, що визначає його громадянську зрілість і професійну готовність.

Як свідчать результати наукових досліджень Л.Буєвої, Т.Мироненко, Р.Хмелюк та ін., лише громадянсько зрілий викладач спроможний сформувати особистість, у якій би органічно поєднувалися “високі моральні чесноти, громадянська зрілість, патріотизм, професійна компетентність, самоактивність, творчі начала, почуття обов’язку й відповідальності перед суспільством, Батьківщиною”. Ефективне громадянське виховання можливе лише за умов професійної підготовки викладачів, їхньої соціокультурної та професійної компетентності, здатності як організувати виховний вплив на студента, так і реалізувати в навчально-виховному процесі педагогічної технології формування в студентів громадянської самосвідомості, активізації їхньої соціальної активності.

Педагогічний досвід засвідчує, що реалізація системи громадянського виховання не може здійснюватися лише засобами одного предмета чи навчального курсу. Тому “весь освітній процес у закладах освіти має бути насичений різними аспектами громадянського виховання, однак особлива роль тут належить предметам соціально-гуманітарного циклу, а саме: історії, філософії, філології, літературі, як українській, так і світовій”.

Видатний український педагог В.Сухомлинський вважав, що “громадянськість – це пристрасть людського серця, і донести до юних душ пристрасть боротьби можна лише тоді, коли ти сам постанеш перед своїми вихованцями як громадянин”. Учений розглядав громадянськість як одну з головних характеристик особистості і професіоналізму викладача.

Однією з найважливіших інтегративних ознак громадянськості, а також критерієм її сформованості є наявність громадянської позиції. Ядром поняття “громадянська позиція” є громадянська свідомість особистості, яка, органічно сполучаючись з моральними почуттями, виражається у вчинку, в активній діяльності, спрямованій на утвердження передових поглядів, ідеалів.

Таким чином, у вихованні студентської молоді саме громадянські цінності є важливою складовою громадянської позиції. Серед них дослідники виділяють почуття відповідальності за сучасне і майбутнє держави й нації, патріотизм, розвинену національну свідомість і самосвідомість, національну гідність, правову вихованість та глибоке розуміння ролі рідної мови.

Отже, організація виховного процесу у вищих навчальних закладах спрямована на підготовку кваліфікованого фахівця, з високим рівнем громадянської культури й готовності здійснювати громадянське виховання і громадянську освіту, який вільно орієнтується в професійній і соціальній галузях діяльності, здатний до ефективної роботи на рівні світових стандартів, актуалізований до постійного професійного росту, соціальної і професійної мобільності.

Література

1. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Освіта України. – 2000. – 9 серпня. - № 32. С.6-7.
2. Ступарик Б. Громадянське виховання сучасної молоді // Вісник Прикарпат.ун-ту: Серія “Педагогіка”. – Івано-Франківськ, 2000.- Вип.3.- С.3-14.
3. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибрані твори. В 5т. – К., 1977 – Т.3 – С.283.